

ĐỀ CHÍNH THỨC

Họ và tên học sinh: Lớp:

I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc đoạn trích sau:

NGUỒN SUỐI

Đêm ấy, các đơn vị dân quân của mười hai bản trong xã biên giới có cuộc mít tinh khai mạc tuần lễ huấn luyện quân sự đầu năm. Tôi theo ông Hùng và Ngạn ra ngoài sườn núi sau bản. Bên cạnh cánh rừng lim đốt một đống lửa lớn. Những khúc củi lim chồng kiểu củi lợn cao ngất, lửa bốc lên thành ngọn rất cao, cả một góc rừng sáng trưng. Từ các ngả, các trung đội dân quân của các bản súng ống nài nịt gọn ghẽ, hùng dũng tiến vào đứng thành đội ngũ xung quanh đống lửa. Đồng bào cũng kéo về. Đồng bào bản nào đứng sau lưng trung đội dân quân của bản nấy. Trong hàng ngũ các đội nữ dân quân, thỉnh thoảng đưa ra tiếng cười khúc khích vui vẻ, ánh lửa soi màu khăn áo sặc sỡ và những chiếc vòng bạc lấp lánh. Sau lễ chào cờ, ông Hùng thay mặt uỷ ban xã vừa bước ra giới thiệu huyện đội trưởng Ngạn, lập tức từ giữa khối người đang đứng nghiêm chỉnh bật lên những tiếng reo kéo dài. Bà con đi dự mít tinh, rất hồn nhiên, liền bỏ hàng ngũ chạy tới; hàng chục bó đuóm tằm nhựa huơ lên soi tìm “huyện đội trưởng Ngạn”. Lúc ấy Ngạn đang đứng giữa các cán bộ xã. Người thì hỏi thăm. Người thì nắm tay, nắm áo anh. Các cụ già bản Pa-khen lôi Ngạn về chỗ bà con bản mình. Hình như xung quanh đây, mỗi con người, mỗi gốc cây, bờ suối đều gắn bó với Ngạn, đều đã từng che chở cho anh. Tôi ngắm mãi những nét mặt nhân hậu và khảng khái của những người già đứng vây chung quanh, cổ hình dung nét mặt của một ông già người Lào đáng kính đã mất từ lâu. “Mảnh đất này là đất Việt Nam. Anh là người chiến sĩ bộ đội Việt Nam. Anh hãy giữ lấy!”. Đây là lời bố Y Khiêu, ông già Lào trung thực và dũng cảm đã dặn Ngạn, chỉ mấy phút trước khi bị giặc giết hại, cũng trong một đêm cuối năm như đêm nay.

Ngạn phải chật vật mới rút lui khỏi câu chuyện của những ông già để trở về bên đống lửa. Anh thay mặt huyện khai mạc tuần lễ huấn luyện quân sự của dân quân toàn xã biên giới...

Sau khu rừng lim già là vách núi đá Pa-khen trần trụi và hùng vĩ. Sương khuya phủ kín thung lũng. Từ trên đầu dốc núi Lào cao chát ngất và thanh vắng, nguồn suối Pa-khen đổ trắng xoá, ngọn suối xối vào lòng đất mang cả mối tình đầu mãnh liệt chọt réo như thác.

(Trích “Nguồn suối”, “Nguyễn Minh Châu Tuyển tập truyện ngắn”, NXB Văn học 2009, trang 10)

*Chú thích:

- Nhà văn Nguyễn Minh Châu: (1930 - 1989) quê ở Nghệ An. Ông được coi là một trong những cây bút tiên phong của văn học Việt Nam thời kì đổi mới. Ông là nhà văn tiêu biểu của văn học Việt Nam thời chống Mỹ, cũng là “người mở đường tinh anh và tài năng” (Nguyễn Ngọc) cho công cuộc đổi mới văn học từ sau 1975.

- Tóm tắt tác phẩm: Tác phẩm kể về hành trình của ba người lính lên bản Pa-khen trong một ngày cuối năm rét buốt. Huyện đội trưởng Ngạn, người từng chiến đấu tại đây, dẫn đường và kể về quá khứ kháng chiến gian khổ. Tại bản, họ gặp Y Khiêu, người phụ nữ từng cứu Ngạn và là vợ của trưởng bản Hùng. Ký ức về những trận chiến và tình cảm giữa Ngạn và Y Khiêu được tái hiện, phản ánh tình yêu, lòng trung thành và sự hy sinh vì Tổ quốc. Tác phẩm ca ngợi vẻ đẹp hùng vĩ của thiên nhiên và tình người nơi biên giới.

Thực hiện các yêu cầu từ câu 1 đến câu 5 (trình bày ngắn gọn):

Câu 1. Đoạn trích trên kể về sự kiện gì?

Câu 2. Câu chuyện được kể trong đoạn trích diễn ra trong thời gian, không gian nào?

Câu 3. Biện pháp tu từ liệt kê mang lại hiệu quả biểu đạt như thế nào cho câu văn dưới đây: *“Hình như xung quanh đây, mỗi con người, mỗi góc cây, bờ suối đều gắn bó với Ngạn, đều đã từng che chở cho anh”*?

Câu 4. Theo đoạn trích, nguyên nhân nào dẫn tới sự việc *“giữa khối người đang đứng nghiêm chỉnh bật lên những tiếng reo kéo dài”*?

Câu 5. Câu văn: *“Mảnh đất này là đất Việt Nam. Anh là người chiến sĩ bộ đội Việt Nam. Anh hãy giữ lấy!”* gợi cho anh/chị suy nghĩ gì về trách nhiệm của tuổi trẻ với đất nước?

Phần II. VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1. (2,0 điểm)

Anh/chị hãy viết một đoạn văn nghị luận (khoảng 200 chữ) phân tích nhân vật Ngạn trong phần đọc hiểu trên.

Câu 2. (4,0 điểm)

Viết bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) bày tỏ ý kiến của anh/chị về vấn đề: *Tuổi trẻ cần nuôi dưỡng lòng biết ơn với quê hương, đất nước.*

--- Hết ---

(Thí sinh không được sử dụng tài liệu, cán bộ coi thi không giải thích gì thêm)

Phần	Câu/ Ý	Nội dung	Điểm
I		Đọc hiểu	3.0
	1	- Sự kiện được kể trong đoạn trích: “<i>các đơn vị dân quân của mười hai bản trong xã biên giới có cuộc mít tinh khai mạc tuần lễ huấn luyện quân sự đầu năm</i>” - Hs trả lời như trên cho 0.5 điểm- trả lời “<i>cuộc mít tinh khai mạc tuần lễ huấn luyện quân sự đầu năm</i>” cho 0.25 điểm.	0.5
	2	Không gian thời gian diễn ra câu chuyện: - Thời gian: Đêm - Không gian: Ở biên giới, trong rừng lim. HS trả lời đúng mỗi ý ở gạch đầu dòng cho 0.25 điểm. Ở ý gạch đầu dòng thứ hai, nếu HS chỉ nói không gian “rừng lim” vẫn cho 0.25 điểm.	0.5
	3	- Phép tu từ liệt kê: - Hiệu quả của biện pháp tu từ liệt kê: <i>mỗi con người, mỗi góc cây, bờ suối đều gắn bó với Ngạn</i> + Tạo nhịp điệu, giúp lời văn sinh động, tăng giá trị biểu cảm. + Giúp diễn đạt cụ thể mối quan hệ đồng hành, thân thuộc, gắn bó sâu sắc giữa Ngạn với người dân và thiên nhiên quê hương- nơi Ngạn từng chiến đấu. Đồng thời thể hiện được thái độ trân trọng ngợi ca tình quân dân, tình yêu đất nước của tác giả. - Học sinh chỉ ra biểu hiện dẫn chứng của phép liệt kê 0.25 điểm. - HS chỉ ra tác dụng thứ nhất 0.25 - HS chỉ ra được tác dụng thứ hai trong đáp án. 0.5 điểm.	1.0
	4	- Nguyên nhân dẫn tới sự việc: “<i>giữa khối người đang đứng nghiêm chỉnh bật lên những tiếng reo kéo dài</i>”: + Do người dân vui mừng nhận ra sự có mặt của huyện đội trưởng Ngạn trong buổi lễ mít tinh: “<i>Bà con đi dự mít tinh, rất hồn nhiên, liền bỏ hàng ngũ chạy tới; hàng chục bó đóm tẩm nhựa huơ lên soi tìm “huyện đội trưởng Ngạn”</i>” + Trước đó- những năm chiến đấu Ngạn và bà con từng có mối quan hệ gắn bó, thân thuộc. Hướng dẫn chấm: - Mỗi ý đúng ý thứ nhất 0.75 điểm. Ý 2: 0.25- HS có thể diễn đạt tương đương vẫn cho điểm nếu phù hợp	1.0
	5	Suy nghĩ về câu văn: “<i>Mảnh đất này là đất Việt Nam. Anh là người chiến sĩ bộ đội Việt Nam. Anh hãy giữ lấy!</i>” - Hs có thể trình bày suy nghĩ về trách nhiệm của tuổi trẻ với đất nước: + Mỗi cá nhân đều là một phần của đất nước nên phải có trách nhiệm gắn bó, sẵn sàng bảo vệ tổ quốc + Cần dũng cảm đấu tranh bảo vệ chủ quyền tổ quốc + Cần biết trân trọng, những hi sinh của các thế hệ để bảo vệ tổ quốc	1.0

		+ Cần tiếp nối truyền thống yêu nước tốt đẹp, xây dựng tổ quốc giàu đẹp.	
II		Làm văn	6.0
		Viết đoạn văn 200 chữ phân tích chủ đề và nhân vật trong đoạn trích	2.0
		a. Đảm bảo cấu trúc, dung lượng đoạn văn nghị luận Mở đoạn, thân đoạn, kết đoạn, dung lượng 200 chữ, viết đúng hình thức đoạn văn, lập luận dưới hình thức diễn dịch, quy nạp...	0.25
		b. Xác định đúng yêu cầu của đề: Phân tích nhân vật trong truyện “Nguồn suối”.	0.25
		c. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm * Nội dung: HS có thể phân tích theo cấu trúc: HS có thể diễn đạt luận điểm theo nhiều cách song có thể phân tích nổi bật những nét chính như: - Mở đoạn: dẫn dắt giới thiệu vấn đề nghị luận: chủ đề, nhân vật... - Thân đoạn: +Giới thiệu chung: Tóm tắt, giới thiệu chủ đề, hoàn cảnh nhân vật xuất hiện +Phân tích nhân vật: nhân vật Ngạn ++ Người chiến sĩ luôn gắn bó, yêu mến, bảo vệ cuộc sống của người dân vùng biên giới ++ Ngạn là một phần cuộc sống của người dân- giữ gìn sự bình yên cuộc sống ++ Luôn yêu thương, có trách nhiệm ++ Là người có lòng biết ơn: Nhớ lại kỉ niệm về ông già Lào... ++ Ngạn trở thành biểu tượng cho người chiến sĩ VN kiên cường, bản lĩnh, yêu thương như thiên nhiên hùng vĩ (phân tích hình ảnh thiên nhiên cuối đoạn trích) - Đánh giá Nghệ thuật – tư tưởng truyện - Nghệ thuật kể chuyện tự nhiên, chân thực + Xây dựng tình huống bất ngờ, thú vị +Giọng văn tự nhiên, mang đậm phong vị hồn hậu của người dân vùng biên giới, vừa giàu giá trị triết lí... → Qua đoạn trích tác giả thể hiện niềm tự hào, ngợi ca về người lính, về tình quân dân ấm áp, thể hiện tình yêu quê hương đất nước sâu sắc... - Kết đoạn: Khẳng định vẻ đẹp nhân vật- gợi mở liên hệ ý nghĩa nhân vật.	0.75
		d. Chính tả, ngữ pháp Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp Tiếng Việt.	0.25
		e. Sáng tạo: Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ. Có liên hệ so sánh mở rộng làm nổi bật nội dung, nghệ thuật bài thơ.	0.25
		Viết bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) bày tỏ ý kiến của anh/chị về vấn đề: Tuổi trẻ cần nuôi dưỡng lòng biết ơn với quê hương, đất nước.	4.0
	2	a. Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận tư tưởng đạo lí Mở bài nêu được vấn đề, Thân bài triển khai được vấn đề, Kết bài khái quát được vấn đề	0.25

	b. Xác định đúng vấn đề nghị luận:. Nuôi dưỡng lòng biết ơn của tuổi trẻ với quê hương đất nước.	0.5
	c. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm HS có thể viết bài nhiều cách trên cơ sở kết hợp được lí lẽ và dẫn chứng để tạo tính chặt chẽ, logic của mỗi luận điểm, đảm bảo các yêu cầu về nội dung dưới đây:	
	* Nội dung: HS có thể diễn đạt nhiều cách song có thể làm nổi bật những nét chính như: -Giải thích: Lòng biết ơn: Là ghi nhớ, trân trọng, nơi nuôi dưỡng tâm hồn thể chất bản thân... - Phân tích biểu hiện của lòng người biết nuôi dưỡng lòng biết ơn: Bạn trẻ biết tôn trọng truyền thống, nguồn gốc bản thân; Biết tri ân với nơi nuôi dưỡng lòng biết ơn với nơi mình sinh ra, không vì quê hương nghèo khó mà xa rời, từ bỏ gốc gác...	0.25
	- Bàn luận vai trò của việc nuôi dưỡng lòng biết ơn với tuổi trẻ: Tuổi trẻ đang đứng trước bối cảnh hội nhập, dễ tiếp thu văn hoá nước ngoài, dễ sa vào lối sống hưởng thụ, cá nhân, quên đi lòng biết ơn, trách nhiệm với quê hương, với cộng đồng. Cần nuôi dưỡng lòng biết ơn, vì sống biết ơn giúp tuổi trẻ: + Hoàn thiện phẩm chất, nhân cách tốt đẹp + Xây dựng mối quan hệ cá nhân với cộng đồng đoàn kết, gắn bó tốt đẹp + Thúc đẩy tinh thần tương thân tương ái giữa những người cùng quê hương nhất là tuổi trẻ ở mọi miền tổ quốc, kể cả bạn trẻ người Việt đang sống ở nước ngoài cũng hỗ trợ nhau trong học tập, công việc. + Tuổi trẻ tiếp nối, gìn giữ truyền thống quý báu của dân tộc... HS lấy dẫn chứng đầy đủ	2.
	- Bàn luận mở rộng: Phê phán người tuổi trẻ sống ích kỉ, vong ân bội nghĩa Chỉ nhận mà không biết ơn, quên đi gốc gác, nguồn cội, chà đạp thành quả của người đi trước.. -Liên hệ về nhận thức, hành động, bài học cho bản thân, thông điệp	0.25
	d. Chính tả, ngữ pháp Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp Tiếng Việt.	0.25
	e. Sáng tạo: Diễn đạt giàu hình ảnh, có lí luận, giàu chất văn...	0.25

Giáo viên phản biện

Giáo viên ra đề

Nguyễn Thị Quyên

Nguyễn Thị Thu